

A 'Vasárnapi Ujság' hetenként egyszer egy nagy negyedréti iven jelenik meg. —
Előfizetési díj helyben: július—decemberi folyamra azaz: hat hónapra 1 pft.
Házhoz küldve 1 ft. 30 kr. p. p.

Postán elküldve minden egyéb költség nélkül: július—decemberi folyamra
azaz: hat hónapra 1 ft. 30 kr. pp. — Az előfizetési díj az alulírt kiadókhöz bér-
mentve utasítandó. — Landerer és Heckenast, kiadók (Egyetem-utca 4. sz. a.).

Vaskapu.

Európa különféle részeiben több szikla-szoros viseli ezen nevet *Vaskapu*, s közönségesen azon természeti akadályok miatt, mellyek, mintegy átronthatlan erős érczkapu, állnak a közlekedés utjában.

Hazánkban két nevezetes helyet neveznek így. Az egyik Erdély határán egy meredek sziklák közé szorult keskeny átjárás, melly a török háborus időkben nem egy makaes csatának vala véres színhelye, s kiváltképen nemzetünk legnagyobb hősének, Hunyady Jánosnak, a törökök fölött hasonlíthatlanul kisebb erővel vívott fényes diadaláról nevezetes.

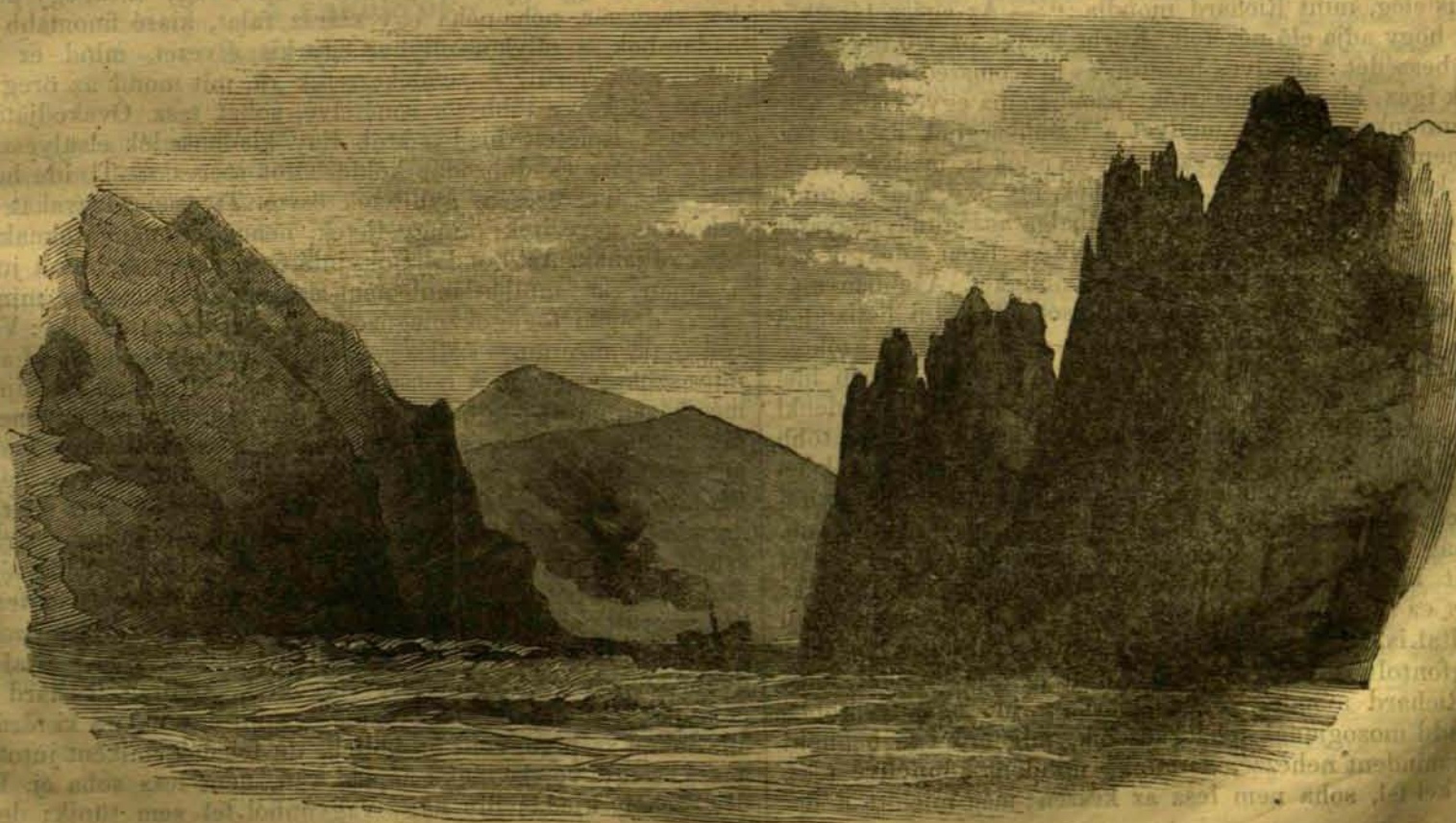
Másik *Vaskapunk* a határörvidék és Szerbia között azon része a Dunának, melly mind a két felől magas és meredek sziklafalak közé, keskeny mederbe szorítva, s számtalan, részint kiálló, részint a víz tükre alatt lappangó sziklacsúcsokkal telve, legveszélyesebb része fejedelmi szöke folyamunknak.

E része a Dunának halhatlan nevű nagy hazánkfiának Széchenyi Istvánnak idejéig hajózhatlan volt, részint a víz rop-

pant sebessége, részint a benne rejlő számtalan sziklacsúcsok miatt. De a vaskitartású és rendithetlen akaratu nagy honfi ezen is diadalmaskodott, jól látván, hogy nemzetére s édes hazájára kiszámíthatlan haszon háramlik abból, ha kereskedésünket megszakítás nélkül folytathatjuk vizen a Feketetengerig; s nem nyugodott addig, míg szükséges sziklarepesztések által járhatóvá nem tette a Vaskapu veszélyes medrét. Ő volt az első, ki 1832-ben gözösön keresztül hajózott e veszedelmes vidéken, nemcsak eszével és jóakarásával, de bátorsággal is elől menvén az ösvényen, mellyet nemzete anyagi jólétének előmozdítására tört, a legyőzhetlennek tartott elemek fölött.

Dicső diadala a jóra törekvő szilárd honfiakarathoz.

Az ide nyomtatott kép azon táját ábrázolja a Vaskapunak, hol egy sziklabegy nyomul be Szerbia felől a Dunába, a mi részünkről ellenben széles meredek sziklafal nyulik annak átellenében, s olly keskenyre szorítja össze a Dunát, hogy alig szélesebb az 200 lépésnyinél.

Roppant zugással, és iszonyu sebességgel rohannak e szoroson keresztül a Duna hullámai. Ha biztos és erős karok vezérik a hajó kormányát, nincs mitől tartani, mert van bizonyos ut, mellyen biztosan átsikamlhatik bár mekkora gőzös; de jó azon hajónak, melly eltévesztette a biztos ösvényt, kivált magasabb vízálláskor, mert az néhány percz alatt izzé-porrá töredeznék, bizonyos áldozata lenne a kormányos ügyetlenségének.

Hogy némi fogalma legyen az olvasónak a vaskapui viz sebes folyásáról, ez uttal csak annyit említünk meg, miszerint itt egy másodpercz alatt 10—15 láb hosszat halad a folyam, és 1600 öl haladás közben csaknem három ölnyi (16 láb) esése van. —

Bővebb ismertetését rövid időn közlendjük.

Hogyan lehet meggazdagodni?

Franklin Benjamin Amerikának Boston, nevű városában született jan. 17-én 1706-ban. Zsenge korában segíté már szegény szülőit mesterségökben: a gyertyamártás- és szappankészítésben, mellyre ő maga is szánva volt. Már 11 éves korában olly szenvedélyvel olvasott, hogy minden pénzét, mit megtakaríthatott, hasznos könyvekre fordítá. Ő nem időöltés, — hanem értelme fejlesztése, és szíve kiképzése végett olvasott. Tizenkét éves korában megtanulta fivérének a könyvnyomtatás mesterségét, — tizenhét éves korában Philadelphiába utazott, hol egy nyomdában nyert alkalmazást — szünidejét tanulságos olvasmányokra fordítá, gyakorlá magát írásbeli fölfevésekben, s így képezte magát mindinkább értelmes, a dolgokba mélyen belátó férfivá. A múlt század közepén fölfedezte a villámhárítót. Polgártársai között olly tekintélyt s bizalmat vívott ki magának, hogy többször követi minőségben Angol- és Franciaországba küldetett a legfontosabb államügyekben. Meghalt april 17-én 1790. Íratai az életbölcseleg ritka kincsét foglalják magokban. Főleg az öreg Richárd tanai olly szépek, olly találók, miként megérdemlik, hogy minden családnál otthonosak legyenek. A következő a legnevezetesebb közülök.

Egykor — így adja elő Franklin — egy helységnél megállítám loyomat, hova bizonyos nyilvános árverezésre nagy embertömeg csoportozott össze. Még korán volt; az emberek a rossz időkről beszélgettek — miközben egyik kiválik a tömegeből, s egy tehetősnek látszó aggférfihez fordul e szavakkal: „És mit tartasz te, Ábrahám apó, a mostani időről? Te sem hiszed, hogy a nehéz adórovatalok végre is egészen kifogják zsákmányolni az országot?” — Ábrahám apó e fölszólításra felelyenesedik ülhelyéből, s nyugodtan viszonzá: „Jó tanács-csal szolgálhatok nektek, mert a böles, és értelmes embernek egy szó is elég, mint Richard mondja:” — Az egész társaság sürgeté, hogy adja elő nézeteit. Körbe fogták őt, s ő így kezdé épületes beszédét: „Kedves barátim és jó szomszédim! Az adórovatalok igaz, kissé nyomasztók; azonban ha egyéb adó nem terhel bennünket, mint az, mellyet a felsőbbségnek fizetni tartozunk, nem nagy a baj. De vannak más adók is, mellyek néhányunkra közülünk sulyosan nehezülnek, így p. o. tunyaságunk kétszer, hiuságunk háromszor — és balgatagságunk négyszer annyit vesz el tőlünk, mint a felsőbbség. Ezen adóktól egy országgyűlési követ sem mentesíthet bennünket. Azonban még nincsen minden elveszve, ha a jó tanácsot elfogadni hajlandók vagyunk, mert, mint Richárd mondja — Isten is segít azokon, kik magukon segítenek. Egy olly kormányt, melly a nép idejének tized részét robotra kényszerítené fordíttatni, mindenki ousárolni fogná, nemde?; pedig a tunyaság sokaknak még több idejét is rabolja el. Számítsátok csak föl az időt, mit a tökéletes restség, azaz, mitsemtetés, vagy más haszontalan szórakozások elrabolnak tőlünk, s átfogjátok látni, hogy igazam van. A tunyaság betegségeket idéz elő s megrövidíti az életet, mert elerőtlenít bennünket. Ha szereted életedet, ne pazarold az időt; mert ez az, miből az élet áll. Mennyit nem veszítünk mi csak az által is, hogy tovább alszunk, mint szükséges, anélkül, hogy megfontolnók, miként az alvó róka nem fog tyukot, mert — mint Richard mondja — az elvesztett idő nem tér többé vissza. Hadd mozogjanak tehát kezeink, míg erő van bennök! A restség mindent nehézzé, a munka mindent könnyüvé tesz. Ki későn kel fel, soha nem lesz az készen; még mielőtt a do-

loghoz jó formán hozzá fogna, már megint ott az est. A restség olly lomhán czammog, hogy könnyen utoléri a szegénység. Üzd mesterségedet, nehogy az üzzön tégedet. Korán ágyba, korán ágyból — ez teszi az embert egészségessé, gazdaggá, és bölcscsé, azt mondja Richard. — Mit használ jobb időket ohajítani, és reményleni? — Változtassátok meg saját magatokat, és megfognak az idők is változni. A szorgalomnak nincs szüksége ohajokra, mondja Richárd. Ki reményekkel táplálkozik, az éhhalál veszélye környezi azt. Fáradság nélkül mitsem lehet elérni. Kinek ipariüzlete van, annak birtoka is van, s kinek pályája van, az jövedelmes tisztséget visel. Ki dolgozni akar, mindig talál kenyeret. A szorgalmas ember házába bekacsint ugyan ollykor ollykor az éhség, de be nem meri tenni lábát. A munkásság a boldogság anyja, és a szorgalmasnak mindent ajándékoz az Isten. Dolgozz ma, mert nem tudod, mi tartóztat-hat fel holnap. Egy ma többet tesz, mint két holnap, mondja Richard. Mértékkel fogj a munkához, és fontold meg, mit mond tovább Richárd: keztyűben nem fog a macska egeret. De csak szorgalom egyedül nem elégséges; legyünk állhatatosak, kitartók, s nem gondatlanok, vagy csökönösök; magunk ügyeljünk föl munkánkra, ne bizzuk magunkat nagyon másokra, mert, mint Richárd mondja, egy fa melly gyakran átültetik, nem tenyészik olly vidoran, s egy család, melly gyakran kihurcolódik, nem virágozik úgy, mint a melly helyén állhatatosan megmarad. Háromszor kihurcolódni annyi, mint egyszer elégni. Ne hagy el műhelyedet, akkor ez sem fog elhagyni tégedet. Ha dolgaidat jól elakarod igazítva látni, menj magad. Ki az eke által akar gazdag lenni, fogja meg maga annak szarvát. A gazda szemé többet használ, mint két keze. Egy kis hanyagság nagy bajokat okozhat. Mert egy szeg elveszvé, elvesz a patkó, a patkó hiányában elsikamlík a ló, s magával rántja a földre a lovaszt, az ellenség utoléri s megöli — a mi nem történik, ha a szeg hiányát a patkón észrevette volna.

Ki nem bír gazdálkodni úgy, mint szerezni, az halálra dolgozhatja magát anélkül, hogy egy fillért is hagyományozna élete után. A kövér konyha sovány végrendeletet tesz, mondja Richard. Ugy ment, mint jött — ellehet mondani sok szép tallérról. Sok szép vagyont jutott tönkre, mióta a férfiak játék, s ivótársaságok miatt, a fejszéről és kalapácsról, a nők pedig kávé- és thealátogatások kedvéért a kötésről és rokkáról megfeledkeztek. Ha gazdag akarsz lenni, nemcsak szerezni, de gazdálkodni is tanulj, mondja Richard. Egyetlen egy haszontalan időöltés többbe kerül, mint két gyermek fölnevelése. Azt hiszitek talán, hogy egyetlen egy csésze kávé vagy thea, egy pohár bor vagy sör, néha-néha egy száraz falat, kissé finomabb ruhadarabok, s ollykor ollykor egy kis élvezet, mind ez olly sokba nem kerül? — emlékezzetek rá, mit mond az öreg Richard: A kevés többször ismételve, sokat tesz. Óvakodjatok a gyakran ismételt kiadásoktól. Egy kis hasadék elsülyeszti a nagy hajót, és dobozdás koldusbotot szerez. — Ti ide holmi tárgyak árverezésére gyűltetek össze. Ti ezen tárgyakat birtokoknak nevezitek; de ügyeljetek, nehogy néhányatoknak kárára váljanak. Azt gondoljátok, jutányosan fogtok hozzá jutni; azonban, ha mulhatlanul nem szükséglitek azokat, minden esetre drágán fogjátok megfizetni. Richard azt mondja: Vásárolj csak, mire nincs szükséged, majd nem sokára elfogod adni, mire szükséged van. A böles, mint az öreg Richard mondja — más kárán okul — a balgatag alig sajátján. Ismerek egyéneket, kik maguk éheznek, és saját gyermekeik szájától megvonják a kenyeret, csak hogy egy haszontalan szép öltözékre a megkívántató pénzt megtakarítsák. De a selyem és bársony eloltja a konyhában a tüzet. Oda jutottunk már, hogy több a mesterkelt szükséglet, mint a természetes. Illy s ehez hasonló döréségek által sok gazdag s előkelő ember jutott már koldusbotra, s kényszerült azoknak segélyezésére folyamodni, kiket azelőtt gögösen néztek le, de kik szorgalom és takarékoság által vagyont szereztek és tekintélyre vergődtek. Az öreg Richard azt mondja: jobb egy pór, ki lábain, — mint egy nemes ki térdein áll. Sokan szép vagyont örököltek, de feledék, miként jutottak hozzá, s így vélekednek: nappal van, nem lesz soha éj. Egy illy csekély kiadás illy nagy vagyonból fel sem tűnik; de —

mint Richard mondja — ha mindig veszünk a lizsthombárból, és nem teszünk hozzá, nem sokára látni fogjuk alját. Ha a kút száraz, akkor kezdjük csak a vizet becsülni. Ha tudni akarjátok, mennyire becses a pénz, menjetek kölcsön kérni. A kölcsönt gondok követik, mondja Richard. Ha szobádba egy szép butordarabot vásároltál, még tized kell hozzá vened, hogy minden összeilljen. Az öreg Richard mondja: Könnyebb az első vágy sugalmának ellentállni, mint a többi következőknek. A szegény ember, ki a gazdagot akarja utánmajmolni, ép oly neveléses, mint a béka, mely magát felfújta, hogy oly nagy legyen, mint a bika. Nagy hajók a tenger közepére mehetnek; kisebb járművek csak a partok mellett járhatnak. — Milly balgatagság, nélkülözhető tárgyak miatt adósságokat csinálni? Ki adósságokba temeti magát, jogot ad másoknak szabadsága fellett. Ha a kifizető határidőben fizetni nem bír, pirulni fogtok, ha hitelezőitekkel találkoztok. Aggály fog körül, ha velők beszéltek, és nyomoru mentegőzéseket fogtok hebegni. Koronként elvesztitek a hitelt, bizalmat irányotokban — becsület-érzéstök megtompul, s magatokat aljas, szennyes hazugságok által megbecstelenítitek. A becsületes ember félelem nélkül tekinthet mindenki szemébe; az eladósult szegénység elrabolja az önértéket, önállóságot és erényt. Az üres zsák nem állhat egyenesen. Ki mindig azon töri fejét, miként vásárolja meg, mi neki tetszik, az könnyen feledi a fizetést; azonban a hitelezőknek jobb emlékező tehetségek van mint az adósoknak, s ki sem lapozza szorgalmasabban a naptárakat, mint amazok. A fizetési határidő mindig korán jön meg az adósnak. Azért óvjátok meg szabadságtokat és függetlenségtöket; legyetek munkások és szabadok. De tán éppen most azon körülmények közt vagytok, hogy kielégíthetitek vásárlási vágyatokat. Tegyetek azonban inkább félre valamit agg napjaitokra, és a szükségnek fölmerülhető eseteire. Az öreg Richard azt mondja: A déli nap nem süit egész nap. A kereset rövid és bizonytalan lehet; de a kiadások bizonyosak s addig tartanak, míg éltetők. Könnyebb két kemenezét állítani föl, mint egyet befűteni. Inkább vacsora nélkül feküdjetek le, minthogy mint adósok keljeteek föl. Szerezteket, mennyit csak lehet, s bánjatok takarékosan vele; — ez a valódi bölcsesség köve. Így, barátim, így hangzanak az észelyesség és tapasztalat intései. A tapasztalás drága iskola ugyan; de egyetlen egy mégis, melyben a balgatagok valamit tanulhatnak. Így végzé Ábrahám apó beszédét. Az emberek figyelemmel hallgaták és méltányolák bölcs oktatásait.

Argay János.

A vakokról.

DIENES LAJOSTÓL.

(Folytatás.)

Ugy hiszem eléggé meggyőzhette az olvasót az imént bemutatott három rövid életrajz azon hasznokról, melyek czélszerű vaknövelésből mind az államra, mind a vakra magára, mind az érdekelt szülőkre háramlanak.

Avagy nem kézzel fogható-e mind a háromnak ugy szellemi, mint anyagi nyeresége, ha a nyomorult kéregető Pétert az ügyes, életrevaló Károly, és a művelt, kellemes társalgású Béla mellé állítjuk. — Mig amaz koldul, ezek hasznos dolgokkal foglalkoznak, — mig Péter kis öcsése, vak bátyjának nyomora mellett elkorhelyedik, csavargó lesz, azalatt Károly és Béla kisebb testvéreiket hasznos tudományokban oktatják és jó példájokkal serkentik. Mig Péter még a kórházi nyomorékoknak is kigonyolt játékszere, emezek a helyzetökhöz illő társaságokban szivesen fogadott kedves vendégek.

Azon hitetlen Tamás természetű olvasók iránti különös figyelemből, kik mindenben hajlandók kételkedni, s netalán a világtalan Károly és Béla tehetségét is kétségbe vonják, feljegyzek itt néhány adatot, szemmel látott tapasztalataimból.

1841. december első napjaiban a bécsi „Vakok-gyámintézetében“ legelső volt a mellybe beléptem az asztalos műhely, s az ajtóhoz legközelebb eső asztalnál egy felnött vak asztalostól, ki valamit ujjai között bibirkált, ezen kérdésemre: mit

csinál ön? ezt a meglepő választ kaptam: Kisé megigazítom ezt az órát (Ich thue ein Bisschen diese Uhr repariren)“ A váratlan s mondhatom meglepő válasza jól körülnézvé, csak ugyan ugy találtam, hogy az asztalon olyan kukukos fajta fakerekű faló óra volt szétszedve; később elég alkalmam volt öt hónap folytán meggyőződni arról, hogy a szobán levő vak asztalos, az új- és ó lerchenfeldi fa-órák rendes orvosa volt, a mihez oly jól értett, hogy nemcsak szétszedte, kitisztogatta, és ismét össze rakta, hanem kisebb korhadt részek, oszlopocskák, s más eféle helyett újat faragott és ugy helyére illesztette, hogy senkinek sem volt ellene panasza. A kosárfonóknak, esztergályosoknak, vargáknak, különkülön műhelyeik vannak ugyanezen intézetben.

Boroszlóban 1842-ik év nyarán láttam olyan vak leányt, ki mindegyik kezével külön szálát eresztett, rokkája ugy lévén készítve, hogy egy kerékkel két orsót forgatott a lába, s másfélannyit font, mint különben jó gyors fonó egyorsós rokkán szokott fenni. Ugyanezen intézetben gyakorolják a kosárfonást is. Midőn én ott jártam legtöbb haszonnal üzték olyan nádkéregből készített karszék-ülések fonását, minőket vendéglőkben, kávéházakban, s magán butorok között is mindennap láthatunk.

Drezdában ugyanezen évben kiváltképen a kosárfonást és kötélgyártást gyakorolták szorgalmasan. Midőn én ott jártam épen akkor küldött az igazgató gyönyörű dolgozóasztali kosárkát a lipcei iparműkiállításra.

Londonban hol egyedül találtam egyforma számmal a fiukat és leánykát (70 fiut és 70 leányt) a férfiak három műhelyre voltak felosztva, egyikben 30 kosárfonó, másikban 10 varga volt, a harmadikban pedig 30-an kokuszdiófa-kéreg szálkából, melly serte-forma élességű, olyan lábtörölköt készítettek, minőket minden küszöbön láthatsz Angolhonban. A vargákról azt állítják az intézet előjárói, hogy a jól betanultak két nap alatt elkészítnek pár olyan durva bakkancsot, a minőt az angol városi köznép visel.

Nem szándokom itt elősorolni mindent mit láttam, nincs is reá hely, valamint azt sem szeretném, ha valaki a bécsi órajavítóról azt a következtetést hozná, hogy a vakokat jó lenne órásmesterségre is tanítani; csak annak bizonyítására emlitem fel az elősorolt egy két való adatot, hogy ha netalán Károly vagy Béla, kiket az előbbi számokban mintaul állíték az olvasó elé, nem tudta is épen azokat a miket reá ruháztam, de mindenesetre tudhatnák czélszerű józan nevelés mellett, sőt szükségkép tudniok kellene.

Következik a másik ^{* * *} kitüzött kérdés: *Mint áll jelenleg a vakok ügye, mit mivelnek a fenálló intézetekben, czélszerű-e az eddigi eljárás, avagy szükségesek némi módosítások?* Tartok tőle, hogy eddigelé is nagyon igénybe vettem a t. olvasó békétürését, s ha a fönkitüzött kérdés mélyebb fejtegetésébe bocsátkoznám, egészen kockára tenném türelmét; azért minél rövidebben szoritom össze válaszomat.

Hogy mint áll jelenleg a vakok ügye, erre örömmel válaszolhatjuk azt, hogy sokkal jobban áll az most, mint hosszú évszázadok során állott, mert kivéve a 13-dik századot, melyben Sz. Lajos francia király egy nagy ápoló intézetet alapított Párisban szegény ügyefogyott vakok számára, egész a mult század végéig semmi sem történt ezen szánandó felebarátaink közérdekében, azóta pedig már 70 év folytán mintegy 70 városban találkozunk vakok intézeteivel, az egész mivelte Európában.

De más részről épen mert csak mintegy 70 intézet keletkezett egész Európában 70 év alatt; el kell ismerni, hogy a vaknevelés ügye még alig hagyta el a bölcsőt, s jó emberek kezére felkarolt árva kisedeként tekinthető mindaddig, míg azt természetes édes anyja, az összes nemzet mindenütt kebelére nem öleli, s nem részesíti egész osztályrészében mellyöt megilleti, egyesek kegyes adománya helyett.

Sem egész Európa összes vakjainak pontos összeírása, sem az eddig keletkezett vakokintézetei teljes leírása, és szervezete nincs birtokomban, sőt az utóbbi években legjobb akaratom mellett sem engedé helyzetem, hogy bárcsak levelezés útján is

szereznek az e téren történt haladásról kimerítő tudomást; mégis hozzávetőleg bátran merem állítani: hogy egész Európában aligha részesül mindössze 3500 vak évenként nevelésben; holott az összes vakok száma egész Európában kerek számmal szinte 210,000-re mehet!

Ebből azt az egyszerű következtetést lehet kivonni, hogy még egész Európában alig részesül okszerű nevelésben annyi világtalan, a mennyinek csupán Magyarországon szüksége lenne neveltetésre.

Azon intézeteknek, melyek eddigelé keletkeztek, legnagyobb része *nevelő*- itt-ott találkoznak *gyámintézetek* is. — A vaknövelő intézetekben a felfogadott világtalan gyermekeket mindennel ellátják, s oktatják 6 — 8 év folytán alsóbb rendű iskolai tanulmányokban, kézművekben és zenében, különböző arányban. A gyámintézetekbe, minő például Bécsben van, a már kitanult vakok, kiknek nincs tulajdon háztűzők, fogadtatnak fel, s éltek végeig ellátatnak. Mind a kettőről igen sokat lehetne szólni p. o. nevelői gyülekezetben, vagy tudományos vitatkozásra szánt folyóiratban. Én itt csak az utóbbiakról, a gyámintézetekről azt jegyzem meg, hogy nem tartom czélszerűnek olyakat alapítani nagy városokban, következő okoknál fogva:

1. A vaknövelés egyik lényeges feladata a vak gyermekből olyan embert nevelni, ki minél kevesebb terhére legyen akár szülőinek, akár a községnek mellyhez tartozik, vagy magának az államnak: az által pedig, ha a vakokat kolostorszerű nagy épületbe szállítják át a nevelő-intézetből, hol élte végéig ellátják élelemmel, szállással és ruházattal, épen nem csökkent a vakok fentartási kiadása, sőt szörnyű aránytalanul emésztik fel kevesen a jótékony adakozások gyümölcsét, míg a legnagyobb rész koldulva keresi kenyerét.

Tegyük fel például, hogy Pesten lenne valakinek szándéka ilyen gyámintézetet építeni 50 emberre, már csak a telek és épület bizonyára belekerülne legalább 50,000 pftba, és a pusztá falakon kívül még egy gondnok, cselédség, butorzat, fűtés hasonlókép szükséges, s merem állítani, hogy legszigorúbb számítással sem fogna egy-egy gyámolt vak évi kitartása 120 pftnál kevesebbre kiütni, holott a mostani szűk időben is akárhány család van falu helyen, melly ennyi jövedelemből kénytelen megélni.

Gondoljuk csak el, ha lenne annyi vaknövelő intézetünk a mennyi szükséges, s ezek évenként csak 500 kitanult tanítványt szállítanának a gyámintézetekbe: mekkora tökélet kellene ezek ellátására alapítani?

2. Czélszerűtlennek tartom a vak-gyámoldát azért, mert ott a vakban lassankint eltompul minden szorgalmi ösztön, elfonyad az életkedv, mert jól tudván a vak, hogy éhen nem hagyják veszni, se rongyosan járni, ágya, meleg szobája szintén megvan a többi között akár iparkodik akár nem; ellenben minden szorgalma mellett sem használhatná szabad tetszése szerint szorgalma gyümölcsét: hiányzik megelégedéséből az a boldog érzet, hogy egyedül józan esze és polgári s vallásos kötelességei parancsolnak vele; szóval megvan a vakban is épen úgy mint minden emberben az a kiolthatlan vágy, a melly szerint kiki törekszik, ha maga ura nem lehet, legalább *maga szegénye* lenni.

(Vége következik.)

A nők fejviseletéről valami.

Alább nevezett, egyházi hivatalban megöszült író levén, természetes dolog, hogy minden tárgyat és eseményt észrevétlenül papos szemüvegen is szoktam nézdelni; ám aztán nézeteim az elfogulatlan kritika előtt meg nem is állhatnak mindig. De vannak oly állapotok, melyekben illő, hogy legyen minden férj pap, és papnő minden asszony. És Goldsmith szavai szerint, férj, atya és pap minden időben a legnagyobb karakterek.

Megbocsátandnak tehát, nőnemen levő t. cz. olvasóim, ha e harcziás időszakban, én viszont az ő kedvencz ölbéli nézeteik, és új divatba vett szokásaik ellen izenek hadat; — hiszem ez csak toll- és tintaharcz lesz. Egyébiránt legyenek meggyőződve a felől, hogy nekik bennem egy legszivesebb tisztelőjük van. Mit bebizonyítottam szerencsés házasságban töltött életemmel, — aztán számos kinyomott szónoklatimmal, melyek-

ben rájuk mindenütt nagy tekintet van fordítva, mit pedig a hitszónok urak rendszerint igen elmellőznek. Továbbá: Schiller ama szép darabjának „*Würde der Frauen*,” magyarrá áttevésével, mint az 1853-ban kijött verseim gyűjteményében*) olvasható.

Melleyeket előmenesztvén, talán competens bíráló lehetek a felvett tárgy megítélésében. És most már elmondom igénytelen gondolatimat a *fejkötőtlenkedés és nyirett hajazat* felől.

A befödött fej ön-elkötelezettségnek, a hajadon fej pedig szabados állapotnak ősrégi költészeti symbolumai levén; ebből önként foly a következtetés, hogy férjzett hölgyeknek hajadon fővel, leányzóknak viszont betakart fővel, bármeltyiknek végre nyirett hajzattal publikum előtt, nyilván és ünnepélyesen megjelenni: nem classicus aetheticai viselet, — nem magyar nemzeti szokás, — nem természetes, — mindenesetre nem szemérmes és keresztényeszerű. Más az, ha hölgyeink tulmiveltésgből keresztényeknek többé tartatni nem is vágnak. A Szentírás tudniillik I. Kor. 10, 11. férjes nőnek hajadon fővel járni világosan tilalmazza. Zsidó asszonyt fejkötőtlenül járva nem is fogsz szemlélni soha. Szintén olly izléssel a női hajazatnak lenyírása. E bánásmód fiuknál és névszerint katonáknál igen czélszerű és helybenhagyható; sőt növendék leányoknál is megengedhető azon physical okból, hogy hajuk szebben, sűrűbben nőjön, — mint akkorra szolgáló fejkésségök, mikor a haj lenyírása többé a jó izléssel meg nem férhet. És míg keresztény nők, új divatból fejük kedveltét ékességét lenyírdelni nem sajnálják, ezzel magukra gyász és rabszolgaság bélyegét sűtvén: addig az izraelita nők, — kiknek hajazatuk, menyegzői ünnepélykor korábbi időkben tövig lenyíretett, — új korunkban megokosultak, és bigot rabbik ellenzésének**) daczára, hajukat fejkötő alatt megnyiretlenül viselik. Nézzük meg bár a köznépet, melly mindenben közelebb áll a természethez, és a nemzeti szokásokat hibeiben megőrizte, mint az elfinomult uri rend. Pórnó a haj megnyírásától utálattal visszaborzad; mert nála ahhoz sok helyen becs-telen eszmelánczolat társul. A fodrászok nehezen találják pór leányokat, kik nekik pénzért hosszú hajazatukat áruba bocsássák és lenyírni hagyják. Más az ismét, ha uri nők nemzetiek és népszerűek lenni, nem is vágnak.

Azonban megbocsátok hölgyeinknek. Mert ez eljárásukat már is sokan megbánták, ön-lerombolt ékes hajokat keservesen megsíratván; és hinni szeretem, hogy jövőre a kaczerkodó francia nők utánzásától visszalépendnek, magyar ósanyáik szokásait hozandják divatba ez ügyben is, mint sok másban, — és hogy azt a fejdísz, melly őket a még pártában levőktől megkülönbözteti, és a mellyért leány korukban nekik is szívök olly hön esengett, megbecsüldik, azt viselhetni szerencsésjöknek tartván. Hiába! fejkötőtlen asszony nem szép asszony; nyirett haju leány nem szép leány. Kivált a magyar fejkötő mód nélkül ékesítő.

De a férjek is méltán örködendnek; és bármi más ártatlan új divat-hoz, a papucskormányok hódolólag szemet hunynak, de illy fontos tárgyban egész férfiasággal fellépendnek; és a nemzeti szokásnak s keresztényességnek szentül megtartását kérlelhetlenül követelendik.

Titeket pedig nősüldendő ifju polgártársaim, saját boldogságtokért kérlek, hogy hitesül, nyirett haju leányt ne vegyetek; mert ebben igen sok rejlik. De ez itt már „*Nebántás virág*,” — és némelly dolgokat csak amugy in petto hallgatagon kell elgondolni, nem pedig kitálatni és leírni***).

Erdi Illés Pál.

Brentano Kelemen összeszedett munkáiból.

Közli

LAUKA GUSZTÁV.

Keveset és sokat!

(Parabola.)

Egy figyermek utra menendő, elbucszott atyjától, miután attól utköltés fejében *sokat* kért volna. Mostoha anyja azonban rendkívül fősvény volt, s kérte férjét, hogy mentül *kevesebbet*

*) *Költészetek* czim alatt, — mit szándékosan adattam így metaphoricus, a divatozó *költemények* helyett, azért, mivel amaz csak egyféle, emez háromféle értelmet fejez ki, u. m. fictio, soboles és poema. De német versekhez is olvashatni illy czímet: „*Poésien des N. N.*” Ugyanez okból a divatba vett *költő* szót sem itélem helyesnek, mivel az jelenthet *Prasser-t*, *Trinker-t* is: míg *költész* csak egy tiszta fogalmat nyom ki, *poéta*, — im ez analogiák szerint: *lelkész*, *ügyész*, *halász* stb. Nyelvünk még a folytonos kiművelés átiumán állva, mellyik szó lesz végre megállapítva maradón: azt majd az idő fogja megmutatni. E. I. P.

**) Az illy fanaticus rabbikat, kik a zsidó arák megnyírását maiglan erőszakolják, Lengyelhonban az illető orosz kormány kemény büntetéssel fenyíti; egy julius hóban, 1853 kelt parancs szerint. E. I. P.

***) Bizonyosan senki sem fogja érdekelni olvasni érdeműs népirónk e szövegét, ámbár részünkről is úgy tartjuk, hogy a czikk elején említett „*papos szemüveg*” ezuttal sem maradt el, más részről pedig tudjuk, hogy a *divat hatalma* ellen többnyire hiában háborodik fel józan ész és ősi hagyomány, az izlés pedig az időkkel együtt folytonosan változik. S azért ámbár alapjában a t. szerzővel fog tartani mindenki, nem akarhatja mégis senki csupán a hosszú vagy nyirett hajból ítélni meg egy nő jó vagy rossz tulajdonait. S vigasztal-hajuk magunkat: a divat hatalma nagy, de — mulékony! Szeck.

adjon fiának, Az atya gyermekét is szerette, nejét is, minék következtében mindkettő kérelmét szerette volna teljesíteni. Azért így szólott távozandó fiához:

Kedves fiam! miután idegen földre távozol, s bizonytalan, látlak-e ismét valaha, *keveset*, és *sokat* akarok költő-pénzül ajándékozni, vedd azt jó szíveddel miként adom, s használd utasításom szerint?

„Higj *keveset*, hallj *sokat*; beszélj *keveset*, láss *sokat*; taníts *keveset*, tanulj *sokat*; írj *keveset*, olvass *sokat*; *keveset* bizál, próbálj *sokat*; czivakodjál *keveset*, tőrj *sokat*; félj *keveset*, kerülj *sokat*; ingereld magad *keveset*, tapasztalj *sokat*; remélj *keveset*, tégy *sokat*; gyűlölj *keveset*, szeress *sokat*; következtes *keveset*, gondolkodjál *sokat*; mosolyogj meg *keveset*, hallgass el *sokat*; *keveset* engedd magad megszorítottatni, vigasztalj *sokat*; parancsolj *keveset*, dolgozzál *sokat*; vétkezzél *keveset*, tekints kebeledbe, s fel az Istenhez *sokat*.“

Atyja tanítását a fiu hiven követte, s ha talán *keves* jónapot szerezhetett is magának a távolban, de *sok* haszonnal tért haza, úgy hogy az övéi *keves* boszuságot, és *sok* örömet élvezhetének általa.

Menyegző.

(Parabola.)

Bizonyos szegény ember, kit *Nyomornak* neveztek, nagy és nehéz kereszttel vállain, járt összevissza a világon, s panaszkodott Istennek e szavaival: „Nem jó, hogy az ember egyedül van; ah! hol fogok egy társat találni, ki terhem vitelében segíteni fog, megvigasztal, és megnyugtat!“ Mindezeket meghallá Istennek az ő irgalmassága, s angyala által kikiáltatá: „A szüz, ki ezen szegény buzgó özvegyet a magánosságától megszabadítandja, gazdag kárpótlásra számíthat az egekben.“ Egyetlen szüz sem találkozott, ki az angyal felhívásának engedett volna, noha e miatt többen szerencsétlen asszonyokká, és öreg szüzekké levének. Az angyal tovább folytatta útját hegyeken és völgyeken keresztül, míg végre kopasz sziklák között, egy szép de szegény pásztornőt pillantott meg, ki báránycsordát a nap heve alatt kopár mezőkön legeltet. Annak is kikiáltotta azt, mit isten kikiáltatnia parancsolt. Mindenek előtt azonban nevét kérdezte meg. „Engemet *Türelemnek* neveznek, válaszolt a hölgy, istennek akarata történéjék velem; én örömet nyujtok segédkezeket a szegény *Nyomornak* terhei viselésében, nem kívánok legesekélyebb nászajándokot sem, csak annyi fű teremjen számomra, mennyivel báránycsordámat jót tarthatom.“ „Kívánságod teljesedjék“ válaszolt az irgalmasság angyala — azonkívül buzgó, és ájtatos fejedet aranykorona fogja diszíteni.“ „Jól van! válaszolt a *Türelem*, de koronámat az aranyműves, miként a töviskoronákat készítik, úgy készítse.“ Ezek után megjelent a *Nyomor* nehéz kereszttel vállain a kopártetön, sóhajtott, s a lenn tátongó örvénybe akart ugrani. A kedves pásztornő azonban felsietett báránycsordájával, átkarolta őt, s eképen üdvözölte: „Istenhozott kedves völegényem.“ Az angyal egymásba helyezé kezeiket, s megáldotta őket. „Minő boldog vagyok általad oh *Türelem!* szólt a *Nyomor* — de annyira ki vagyok fáradva, miként kunyhódba nem követhetlek. — Ezeket hallván, mosolygott a *Türelem*, völegényét nehéz kereszttel együtt vállaira vette, s messze, nehéz utakon, a világon keresztül valláta; báránycsordát mindenütt követték, s elég táplálékot találnak. Midőn azonban oda érkeztek, hol kunyhója állott, tapasztalniok kellett, hogy a *Dobzódás* azt nejének a *Világi-örömöknek* tiszteletére, egy tűzjátékkal elhamvasztotta: a menyegzővendégek kinevették a *Türelem*et, s így szólottak: „Térj ki előlünk örült nő; ne gyalázd meg ünnepünket, hogy mersz e nevetséges öltözetben, e nehéz teherrel előlünk megjelenni!“ A *Türelem* így válaszolt: „Ti vakok, én semminemű terhet sem érzek! Szárnyak, mellyeket én viselek, s ha e helyen kunyhóm nem leendő, a meredek hegynek fogok tartani szeretett völegényemmel — a nap felé.“ Erős lélekkel vitte terhet fel az ég kapujáig, hol előtte, pompás menyasszony-öltözettel kezeiben, az irgalmasság angyala megjelent, a midőn is az ő, és völegénye nevét, és ruháit, elváltoztatá. A völegény fényben, s erőben állott előtte, beragyogta őt fénylő sugáiraival, s *Felségnek*

nevezteték, a menyasszony visszamosolygott reá, mint *üdvös öröm*. Báránycsordái vígan szökdécseltek körötte. Az aranyműves átszolgáltatta nekik a megígért koronát. Tövisek korona volt ugyan, de rózsák koszorúzták a főt, s a tövises korona volt szégyelhegyei valának. Menyegzőjük örök időkön keresztül meg fog ünnepeltetni az ájtatos szegények kebelében.

Rátóti mész.

Két gebéje mellett
Megy egy pár az utcán:
„Mész, mész, ki vesz meszet!“
Kurjongat szép czifrán.

Egy nő áll eléje
Szép, derék és szende:
Megálljon hej, mondá,
Ész árul kend, nemde?

Drága jó asszonykám!
Mond a pár hangosan:
Egy kocsi ész mellett
Nem járnék rongyosan.

És ha ennyi volna,
Nem pénzért árulnám,
Hanem mint jó pógár,
Ingyen osztogatnám.

A szükséghez képest
Helye untig volna,
Habár e két gebém
Alatta lerogyna.

Kinek van, sem tudja
Mindig megbecsülni,
Selyem kalap alatt
Tétlen hagyja ülni.

Tán az illy ajándék
Örömet sem szülne;
Ha mást osztogatnék,
Több összecsdülne.

A gebékre itt ő
Jót suhint vagy tized;
S megy tovább kurjongva:
„Mész, mész, ki vesz meszet!“
Bölcskei.

Hogyan fogta el a tengeri orvos a czethalat.

Széltiben hosszában beszélte el egy angol, bizalmas baráti körben azon furcsa történetet, mellyet mi itt rövid kivonatban közlünk.

„Épen egy éves gyógyszerész voltam, midőn nagybátyám ki korán elhalt szülőim hatalmát gyakorolta árva fejem fölött, így szólott hozzám: Tamás fiam készülj nagy utra szaporán, mert egy óra mulva indulsz mint hajós-sebész *Jupiter* czethalász hajóval, minden utért 500 forintot kapsz. Alighogy szabadkozni kezdtem, belépett a hajós kapitány e kérdéssel: Nos beleegyezett az ifjú? a bácsi azt felelte, hogy igen, a hajós egyet biccentett fejével az öreg ur felé, s „gyerünk doktor ur“ szóval felém fordulva az ajtónak indult, ennyiből állott az alku és bucsuzás. Én a doktor czimre, mellyhez semmi jogom sem volt, úgy pirultam, hogy majd kicsattant arczomból a vér, de a hajós nem hallgatott mentegetődzésemre, mert ő neki sebészre volt szüksége, e nélkül nem szabad a hajót hagynia, az indulás órája pedig elérkezett, s nekem akaratom ellen is be kelle állanom dokornak. Az utazás szerencsésen folyt. Egy kis hasrágáson kívül más betegség nem mutatkozott, s tán abban is azért sinlett olly sűrűn a legénység, mert megkedvelte az orvosságot, t. i. czukorra csepegtetett erős pálinkával gyógyítottam holmi hasfájásféle bajokat. Kezét lábát kificzamítani, vagy épen kitérni mindenki okodott, mert jól tudták, hogy nincs a ki helyre tudná illeszteni, avagy becsületesen levágni. Elértük tehát minden nevezetes baj nélkül szerencsésen a jeges tengert. A kapitány felmászott abba a szarkafészekbe, a mit ő árboz-kosárnak neveznek, szétnézett onnan mindenfelé, leszállott, kihányatta a vizre a csónakokat, beugráltak a legények, tova eveztek minden zaj nélkül, s rövid időn az előbbi hajós népből csak hárman maradtunk. Nemsokára sűrű köd ereszkedett az egész vidékre, s emberéinktől semmi jelt sem kaptunk. Harmadnapra a vén Junk (az öreg kapitány) megszólított engem: „Doktor! önnek egy kis kirándulást kell tennie. Huzzon jegi csizmákat, bizonyos vagyok benne, hogy egy nagy jégbegy mellett vagyunk, vegye maga mellé a skót-ot, s menjen keressen őket, — de jól vigyázzon, hogy lábnyomait el ne téveszsze, mert különben nehezen talál vissza. Utának indultunk tehát. A köd állhatatos maradt. A skót azt az észrevételt tette, hogy itt a medvék is megehetnének, a mit én magam sem tarték lehetlennek, de megakartam mutatni, hogy mi az a bátorság, s nyomultam előre, miglen haszontalan keresés után vissza kelle fordulnunk. De visszajövet nagy rémüléssel tapasztaltuk, hogy lábnyomainkat fris hó lepte el, s tökéletesen elvesztők az utat. Társam lassankint egészen elcsüggedt, részint a borzasztó hideg, részint a félelem leejtő lábáról, nem birt tovább menni. Elemlünk kifogyott, csak dohányom volt még, rágyujtottam, hogy legalább orrom vége melegedjék, társamat is kínáltam, de ő már nem birt a pipával, sőt émelygést okozott az neki. Biztattam, hogy el ne algyék, mert soha sem ébred fel többé, pedig magamra is ráfért volna immár egy kis jó tanács.

Igy töltöttük az éjt. El-elszunyadt szegény skót társam, s ha felráztam álmából, egyre a medvékről ábrándozott. „Üsse meg a menykő azokat a medvéket“ ne féljen semmit, — mondék neki — pedig magam is meglehetősen remegtem, de lélekjelenlétemet minden áron iparkodtam

fentartani. Hajnal felé a mint magam is szunyadni kezdtem, rémitó ordítással vert fel a skót, „a medvék, a medvék“. S csakugyan magam is ollyasmint kezdék gyanítani. *Vui, vuvi, vu, vu* hallatszék távolból mély tompa hangon, majd megszagatva majd gyorsabban, mint mikor a vaspályán a mozdony indul. Uram teremtem mi lehet az, csakugyan a medvék — gondolám, — lándzsámhoz kaptam és szörnyen füléltém, s csakhamar meggyőződtem, hogy a bömbölő hang a tengerfelől jó, nemsokára egy roppant tuskót láttam a vizen csillámlani, a melly felém uszott csendesen, s rá-rákezdte ismét, hogy *vu vu vu*.

En még soha sem láttam czethal, de leírása után azonnal ráismertem. Tudtam, hogy néha felrándul a tengerszínre friss levegőért, de imént érkezett szomszédunkon, bár nem tapintám meg a pulzusát, csakhamar észrevettem, hogy rendetlen és erőtetett az ő lélekzete, s míg azon törtem a fejemet, vajjon megvan-e sértve, avagy itt érte utól véletlenül a természet halál, s társaságunkban szándékozik a természet adóját lefizetni, s valjon volt-e már reá példa, hogy egy angol, egy czethal, meg egy skót egy társaságban utaztak volna Ábrahám kebelébe, magam is kezdém érezni, hogy nem sokáig állom ki a dicsőséget, s nem lévén semmi kilátás a menekülésre, hidegvérrel kezdtem figyelni haldokló társaimra.

Egy ideig gondolatokba merülve figyeltem a czethalra, mire ő mintegy vitórlás hajó kezdett a víz színén hanykolódni, aztán fejét felfeszítve rettenetesen összerázkódott, hanyatt nyújtózott a vizen, s egyszerre lemerült a tenger hullámai közé. Tudtam, hogy minden holt testet felvet a víz, vártam tehát, hogy hol bukik fel. Egyszerre irtóztató ropogás támadt körülöm, mintha ágyuk dörögtek volna alattam és mellettem, a jég kezdett velem mozogni, s már ekkor magam is ollyanformát éreztem, mintha a halál végig-végigczirógatna hideg kezeivel, a mint egy csónakot megpillanték, nem nagy távolságban; kiabáltam, intogtettem nekik, oda se néztek, pedig megismertem, hogy angolok. Már ekkor kerülgetett a kétségbeesés, tomboltam, hajamat téptem, s ordítottam torokom szakadtából „czethal! czethal! czethal.“ Ezen szép szó hallatára tüstént felém fordult a csónak, s pár percz múlva előttem állott meg ezen kérdéssel: hol a czethal?

Itt, mutaték magam elé, alattam. Hát ön mit csinál itt? „En Jupiter chirurgusa vagyok, s csónakait kerese, ez a haldokló ember pedig utitársam“. E perczben felbukott a czethal, bennem is felütötte fejét a haszonvágy, s rögtön hátára ugrottam az óriás halottnak ezen szavakkal: „En mint Jupiter tisztviselője ezennel birtokába helyezem magamat e czethalnak, s önökről felteszem, hogy a jeges tengeren is tisztelik Anglia törvényeit.“

„Doktor, ön félig meg van fagyva, jöjjön igyék egy kis gyomorerősítőt, szóllott közbe a szigonymester. Nekem se kelle sok kínálgatás, begrogottam a csónakba, s míg a kogniak-os üveggel csokolódtam, azalatt szigony-mester uram az én czethalamba bocsátá az ő-hajójuk szigonyát, s orrára tévén mutató ujját, mindnyájan elkezdtek jóízűen kacagni. — Mit jelent ez? kérdém megütöközve. — Nem egyebet, ugymond a szigonyos, csak azt, hogy míg ön a czethal hátán volt, az Jupiteré vala, s csak legalább egy érvágót vagy beretvát szurt volna bele, senki sem vehette volna azt el öntől, de lássa, az a szigony „Nancy“ hajója, a kötél is azé, tehát a talált holt czethal is őt illeti törvényesen. Igy határozták azt el a lordok házában.

Ezen rövid, de velőmíg ható törvénytárgyarázat után, „Nancy“ hajóra mentünk. A skót szerencsésen életben maradt; kivéven, hogy a lábán négy, a kezéin három ujját le kelle vágni; Jupiternek híret se hallottuk, mig-nem a halászat után néhány hét múlva nagybátyámmal a kikötőben találkoztunk a vén Junk kapitánynyal.

„Hobó doktor! hát ön életben van! Adja ide első lábát. Megesküdtem volna reá, hogy rég elvitte, az ördög“. Ezen barátságos szavak után kezét szoritánk, elváltunk egymástól, és soha sem találkoztunk többé; hanem a „Nancy“ emberei, valahányszor találkozunk mindig úgy mosolyognak felém, mintha azt mondanák:

„Ez az a híres czethalász.“

Tárogató.

x* *Székely dalok*. Mihály Antal erdélyországi testvérünk rövid időn sajtó alá bocsát egy érdekes könyvet, melly a székely nemzet eredeti dalaít foglalja magában. Magyarországi népdalainkat nagy részben esmerjük az Erdélyi János által szerkesztett könyvből, s tudjuk milly drága kincsét birjuk abban a nép érzelmeinek. Nem csekélyebb érdekű leendő bizonyára azon gyűjtemény, melly a székely nemzet örömet, bánatát, vigságát, szomorúságát, haragját, szerelmét foglalja magában. A szerkesztő Mihály A. ur, felkéri mindazon irodalmunk barátait, kik gyűjteményét eredeti székely dalokkal obajtják gazdagítani, hogy azokat minél előbb beküldjék hozzá a sz. udvarszéki postán *bérmentes levélben*.

— A magyar ipar emelésére a pesti kereskedelmi kamara ismét egy üdvös lépést tett, melly addig is, míg az új reál és ipariskolák megteremhetnék gyümölcseiket, jótékony befolyással lesz iparműveink tökéletesítésére. A nevezett kamara alelnöke és titkára *Perger és Rósa* urak ugyanis a müncheni ipartárlatból visszatérvén, az ott talált legjelesebb *mustrarajzok* gyűjteményét hozták magokkal s úgy intézkedtek,

hogy minden ezután fölmerülő új rajzot folyvást megkaphassanak. Ama rajzok jelenleg a kereskedelmi kamara szállásán vannak kitéve, hol minden iparüzőnek szabadságában áll azokat megnézni s a mellyik tetszik, lerajzolni, minden díjfizetés nélkül. Reméljük, derék iparosaink örömet ragadandják meg e kínálkozó alkalmat.

x* *Doleschall* Károly tudós hazánkfa, ki jelenleg Jáva szigetén tartózkodik, a tengereken tul sem feledkezik meg édes szülőföldéről. Mult hó vége felé érkezett egy levele a nemzeti muzeum igazgatójához, mellyben jelenti, hogy ismét sok ritka állatot és növényt gyűjtött muzeumunk számára. Azon panaszkodik, hogy nagy szükségét szenved jó borlél (spiritus vini) hiányában, a melly nélkül olly meleg ég alatt bajos gyűjteményét jó karban fentartani.

x* Irják hogy a nemzeti muzeum körül csakugyan hozzá fognak ez őszön a sétány ültetéséhez. Bizony iparkodjanak is, mert nagyon hátra találnak maradni. Annyi bizonyos hogy a lánchíd már megelőzte a muzeumot, a mellynek t. i. budai részén, a hídfelel fekvő óriás orosz-lánok egyikének serényéből, a füle táján gyönyörűséges szép zöld csemete hajtott ki, s olly szépen lengedez a szellőben mint egy hadvezéri forgó. A ki nem hiszi, Budán ingyen, Pestről 2 krért megláthatja.

— Ismét egy jó *olvasókönyvre* van kilátásunk. Épen sajtó alá rendezi *Argay János*, pesti tanár, kinek tollából lapunk mult s mai száma hoz két közleményt. Az olvasókönyv a serdültebb ifjuság számára lesz szárvá és hazai s idegen irodalmakból gondosan kiszemelt, ismeretterjesztő, lélekemlítő cikkek gyűjteménye leendő, különféle rovatok szerint, mint: Erkölesi elbeszélések, Eltérások, Történeti vázlatok, Vallás, Természettudomány, Művészet, Ipar stb. Annak idejében bővebben.

x* *Uj naptár*. A legdivatosabb nagyobbserü naptárakat mind megelőzte a „Jászkun nép naptára“ mellyet *Imrik József* szakavatott ügyességgel szerkesztett, s hogy nemcsak a Jászkun népnek, mellynek nevét viseli, szolgál alkalmas házi könyvül, hanem minden felekezeti magyar ember találhat abban neki való hasznos olvasmányt, arról kiváltképen tanuskodik azon keletdőség, mellynek ezen tősgyökeres magyar naptár örvend, néhány nap előtti megjelenése óta.

x* Az idejé hímlooltásokról általában örvendetes tudósítások érkeznek. Dicsőremlit, hogy a szülőknél hová tovább ritkábban találkoznak azon előítéletekkel, mellyeknél fogva vonakodtak gyermekeikbe a hímlooltatni. Bizony ideje is már, hogy minden emberfiának legyen annyi esze, miszerint ezen egyszerű orvosi eljárás jótékonyosságát átlássa.

— A P. L. arra figyelmezteti olvasóit, hogy legközelebbi napokban *Bicskén* 6620 öl tüzfát fognak árverés útján eladni, egyuttal azt is megenlíti, hogy jelenleg Pesten 25,500 öl tüzifa van a fakeskedők fákertjeikben, s ezen mennyiség napról napra szaporodik új szállítmányok által.

— Alig jelent meg veterán dolgozó társunk *Edvi Illés Pál* ur gyakorlati figyelmeztetése a marhahus osztályozásáról, már is sorban kezdenek ezen józan eljárás mellett helybeli laptársaink agitálni. Nem dicsekvésből említjük ezt meg, csak örülünk, hogy szerény szózatunkkal a *fontos tárgyhoz* hozzájárultunk.

— *Üvegfonás*. E napokban érkezett Pestre egy *Brunfaut* nevű külföldi, ki üvegfonászlakból a nézők szemeláttára készít mindenféle csinos apróságokat. De vannak készítményei között nevezetes darabok is például egy asztalterítő, mellyet műértők 2000 pftra becsülnék.

x* *Deák Ferencz* köztisztviselőben álló hazánkfa még ez ősz kezdetén Pestre költözik, hol hallomás szerint állandóan szándékozik maradni. Jelesebb férfiaval aligha szaporodhatnának Pest lakosai, s bizonyára szerencsésnek fogja magát tartani az a házi ur, ki e jeles hazánkfiát felede alá fogadhatja.

x* A pesti egyetem füvészkertjében egy *agace* virágzásnak indult. Ez olly ritkaság, mellyet 60 év óta nem láttak Európában.

Bécsi börze augustus	Távirati közlés						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Statuskötelezvény 5%	86 ³ / ₁₆	85	—	84 ¹⁵ / ₁₆	84 ⁹ / ₁₆	85 ⁷ / ₈	85 ¹ / ₄
dto. 4 ¹ / ₂ %	—	—	—	—	—	—	—
1834-ki sorsjegyek 100 flos	—	—	—	—	—	—	—
1839-ki	134	132 ¹ / ₂	—	132 ³ / ₄	132 ³ / ₄	—	132 ¹ / ₂
Bankrészevény darabja	1276	1271	—	1265	—	—	1265
Éjszaki vaspálya oszt.	1752 ¹ / ₂	1735	—	1730	1732 ¹ / ₂	1738 ³ / ₄	1735
Dunagőzhajózási részvény	576	570	—	569	570	566	565
Augsburg	115 ¹ / ₄	116 ⁵ / ₈	—	116 ⁷ / ₈	117 ⁵ / ₈	118 ⁵ / ₈	119 ¹ / ₄
Hamburg 100 beotallerért	84 ¹ / ₂	85 ¹ / ₂	—	86	86 ⁵ / ₈	87 ¹ / ₄	88
London 1 font sterlingért	11.12	11.18	—	11.20	11.24	11.29	11.35
Paris 300 frankért	134 ³ / ₄	135 ¹ / ₄	—	136	136 ³ / ₄	137 ³ / ₈	138 ⁵ / ₈
Cs. kir. arany	—	—	—	—	—	—	—
Eztist	—	—	—	—	—	—	—
Dunavizallas augustus	31. 10' 9" 0" 0 fól.	7. 7' 11" 6" 0 fól.	8. 7' 7" 6" 0 fól.				

Jelenlegi gabona-ár.

Austriai mérök. — (Pengő pénzben.)

Pest, september 5-kén: Buza 6 ft. 8 kr. — 7 ft. 12 kr. — Kétszeres 5 ft. 20 kr. — 5 ft. 36 kr. — Rozs 5 ft. 20 kr. — 5 ft. 36 kr. — Árpa 2 ft. 56 kr. — 3 ft. 20 kr. — Zab 2 ft. 12 kr. — 2 ft. 20 kr. — Kukoricza 2 ft. 40 kr. — 2 ft. 56 kr.

Felelős szerkesztő: *Pákh Albert*.

 A Vasárnapi Ujság július-decemberi folyamára teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.

Félévi előfizetési ár postán küldve 1 ft. 30 kr. pp.

 Császári királyi legfelsőbb szabadalommal, s porosz királyi és szász királyi legfelsőbb engedélyvel.

1854-dik évi tavaszi füvekből **Dr. BORCHARDT-féle** illatos gyógyerejű **NOVENY-SZAPPAN.** Ara egy bepecsételt ered. pakét-nak 24 pkr.

A dr. BORCHARDT-féle cs. k. kiz. szab. növényiszappan kitünő jó szer a bőr erősítésére s épen tartására; az kétségkívül a legjobb szer, mi csak létezhetik e nemből, szintugy az olly igen alkalmatlan szeplo, májfoltok, napégetés, pörsezés, csu-csorék, bőrhályagos stb. ellen, valamint a bőrnek tisztává s gyengédé tetelére, s annak erős, fris és élénk színbeni fentartására nézve.

Dr. SUIN de BOUTEMARD illatos fogpásztája. 1/2 pakétácska 40 kr. p.p. 1/2 pakétácska 20 kr. p.p.

Ezen fogszappan azon elismert czélszerűségén kívül, miszerint a fogak és foghús épségben-tartását a legbiztosabb s legártalmatlanabb módon eszközli, egyéb lényeges jeles tulajdonságainál fogva is minden eddig létező fogporok közt elsőszébir s mindinkább növekedő közeliismerést nyer, ugy hogy azok által, kik azt már egyszer használták, bizonyosan jobbra is mindig különös előszeretettel újra be fog szeresztetni.

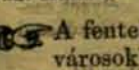
Dr. HARTUNG-féle cs. k. szab. CHINA-HÉJ-OLAJ, a hajnak épségben-tartása és szépítésére. Egy üvegcské 50 pkr.

Dr. HARTUNG-féle cs. k. szab. NOVENY-HAJKENOCS, a hajnövet ismételi felélesztése és erősítésére. Egy üvegcské 50 pkr.

A dr. Hartung-féle szab. hajnövesztő-szerek **bebizonyult jeles tulajdonságai s jutányos áraiknál fogva nagy előnnyel bírnak** az olly igen magasztalt makasszar, lapugyóker s minden más egyéb hajolajak és hajkenőcsök fölött, s e szerint mint e nemből legjobb és legolcsóbb szerek méltán ajánlathatnak; bővebb leírások ingyen szolgáltatnak.

A fentebbi szereknek **Budán Grünberg Ferencz,** udv. gyógy-szerésznel és **Pesten Székely József,** gyógyszerész továbbá:

Aradon Tedeschi és Zukovits; **Baján** Klenantz Ján.; **Besztercze-Bányán** Damay K.; **Czernovizeon** Schürich Ign. és Zachariásievicz Tam.; **Cservenkán** Dominics Sándor; **Dehreczenben** Csanak József és R. Vinze Kár. gyógyszer.; **Eszéken** Horning József, gyógyszerész; **Eperjesen** Zsembery Ignác; **Esztergomban** Bierbreuer J. B.; **Gyöngyöson** Kocsisovich János gyógyszer.; **Győrött** Unschuld Ede; **Höld-Mező-Vasarhelyen** Braun József és társa; **Kassán** Eschwig Ede; **Kézsmárkoun** Szopko K. N.; **Köszegen** Küttel István gyógyszerész; **Kolozsvárott** Wolff testv. gyógyszer.; **Kaposvárott** Köhn Jakab; **Liptó-Sz. Miklóson** Fiseher J. L. és Krivoss M.; **Lugoson** Arnold József és Schiessler Antal; **Makón** Dobos Sám.; **Miskolczon** Zahr J. B.; **Mohácson** Kögl András; **Maros-Vasarhelyen** Fogarassy Döme; **Mediason** Orendi I. F.; **Nagy-Bányán** ifj. Bremer Ján. gyógyszerész; **Nagy Beeskereken** Pyrra J. D.; **N. Kanizsan** Welisch M. V.; **N. Kikindán** Schanner N.; **Nagy-Szombatban** Keszely József; **Nagy-Váradon** Huzella Mátyas és Janky Ant.; **Nagy-Szebenben** Zöhrer J. F.; **Pápan** Bernüller József és Tschepen Ede; **Pécsen** Adler Antal és Berger Károly; **Pozsonban** Weinstabl Dienes; **Rima Szombatban** Krütschmar K.; **Rozsnyón** Feymann Antal; **Rózsahelyen** Jureczki A. Herm.; **Selyen** Weigel József; **Sopronban** Rupprecht József gyógyszer.; **Szabadkán** Farkas József; **Szegeden** Sujan József; **Székes-Fehérvárott** Legman Alajos; **Szolnokon** Scheffák István gyógyszer.; **Szombathelyen** Tempel F. és Pachhofer Gyula; **Segesvárott** Misselbacher I. B.; **Temesvárott** Jeney és Solquir; **Ujvidéken** Sterio János; **Vág-Ujhelyen** Erenád V.; **Verseczen** Karnáp János; **Veszprémben** Hafner Mih.; **Zala Egerszegen** Anisits Pál; **Zomborban** Michailovits G.; **Zsombolyban** Telbisz Ján. uraknál.

 A fentebbi, a közönségnél olly jó hirben álló czikkek a fennevezett városokban senki másnál nem kaphatók valódi minőségben, mint csak az itt megnevezett t. cz. letéteményes uraknál. 68 (4-10)

79 2-3 **Közhirre tételik.** Hogy a kis-bíri uradalomhoz tartozó s onnan fölözvényre fakó Tarsis Pusztán levő legjobb minőségű széna és bükköny takarmány, mindennemű szalmával együtt eladó; és mintegy három ezer birka (melly tiszta legyen) vagy aránylag szarvasmarha; a terjedelmes őszi mező használása mellett, a takarmány-étetéshez pedig elegendő készlet és istálló lévén, helyben kiviteltehető. Értekezhetni helyben a bérlő urakkal. Tartsán, aug. 28-kán 1854. **Sinner Samu és Ferencz** bérlők.

93 **GRAND HÔTEL NATIONALE** (nagy nemzeti szálloda) **BÉCSBEN.** 1-3

Alulírtaknak van szerencsájök a tisztelt közönségnek tudomására hozni, miszerint ők f. é. május 8-kán az idegenek rendkívüli látogatása által hamar ismertessé vált **Hôtel national** átvették, mely szálloda méltán a legelső épületek közé sorozható, s a híres Foerster L. építómester által épen a czára lévén építve, 4 emeletén 200 minden kényelemmel ellátott, csinosan, czélszerűen és kényelmesen felszerelt szobákat tartalmaz. A mi ezen nagy szállodának különös előnyeit és kényelmes helyzetét illeti, az abban áll: hogy a Lipót-városnak legszebb pontján fekszik, az éjszakai vaspályaudvar, a gőzhajók kikötőhelyei, a Carl-színház és a circus közelében. A t. cz. utazó vendégek találnak továbbá ezen szállodában: egy nagy és csinosan felékesített éttermet, egy kávé- és billártermet, játszó-, olvasó-, külön- és szolgásköbákat, kádfürdőket minden emeleten, kocsiszíneket és istalókat 60 lóra, bérszolgálat, kik minden európai nyelven beszélnek. A mi pedig a t. cz. utasoknak különös gyönyörére szolgálhat, az a 6000 négyszög-láb nagyságu magas terasse, hönnet a legszebb kör- és távkiátást élvezhetni. Alulírtak jelen ügyletágukban több évi gyakorlataikat a bel- és külföldön, nevezetesen Franciaországban, Angliában és Amerikában szerzeték, s ez által olly kedvező állapotban vannak, miszerint a magas nemességet s a t. cz. utazó vendégeket országai szokásai s különböző nyelveik szerint kielégítő szolgálattal ellátni képesek. Pontos szolgálat, jó finom konyha, valódi italok s a vendégekkel tisztes bánásmódrá a legfőbb felügyelet fog fordítatni s így alulírtakat azon remény keesegteti, miszerint az utazó vendégek a fentebb elősorolt valósággról személyes látogatásuk által maguknak meggyőződést fognak szerzeni.

Much T., Mayer M., Klier örökösök, a nemzeti szálloda tulajdonosaj.

92 **A nagy jóság- és pénz-sorsjátéknak,** 1-3

mellyből a tiszta jövedelem egy része **hg. Windischgrätz-féle rokkantak alapítványának** gyarapítására van felajánlva, korábbra határozott huzasa már a közelebbi

NOVEMBER 4. visszavonhatlanul meg fog történni.

Ezen nagy sorsjáték rendkívül tetemes mennyiségű, **40,500 nyerőszámot** foglal magában, mellyek által fél

MILLIÓ és 107,000 v. ft. jelentékeny összevet nyerhetni mind készpénzben.

Ara egy sorsjegynek az I. vagy II. osztályból 3 forint, a III. osztályból 6 forint, a IV. osztályból pedig 10 forint pengő pénzben.

Bécs, szeptemberben 1854. **Perissutti G. M.,** cs. kir. szab. nagykereskedő, Kärntnerstrasse 1049 sz. a. **Pesten** kaphatók illy sorsjegyek **LUEFF M.** illatszerekkereskedésében a „Minervához” Kristóffterén, valamint több más kereskedésekben is.

négy—öt éves gyermekeknek!

LECHNER RUDOLF,

könyvtárosnál Bécsben megjelent s Pesten Geibel Arminnál Kristóftér kapható:

OLVASÁSJÁTÉK

négy — öt éves gyermekek számára,

melly által ók

tanító és sajátlagos oktatás nélkül

megfelelő rövid idő alatt nemcsak olvasni megtanulnak s az elejökbe mondott gyakorlatok helyesírásában ügyességre jutnak, hanem egyszerűszemű szellemüket s erkölcsüket a kifejlődés oly fokára viszik, mely eddig illy korban a ritkaságokhoz tartozott.

Winternitz Károly,

a pozsonyi városi ipartanodában matematika tanára mint szerző vezérlete alatt

a német eredetű negyedik javított kiadása után

magyar nyelvre alkalmazá

MATICZ IMRE,

magyar nyelv tanára a pozsonyi cs. k. gymnasiumban s a városi ipartanodában, előbb Érsek-Ujvárott az elemi tanítókat képző cs. kir. intézetben több tanulmány rendes tanára.

109 betűvel kártya-papírosan, 19 olvasó-táblával, melyek közt a 8 első képes, 1 kirakó-táblával s 1 1/2 iv szöveggel vagyis utasítással, miként kelljen az olvasásjátékot alkalmazni.

Ára 48 kr. — A szebb kiadásé 1 ft. 30 kr.

A főnebbi cím minden szava több ezer családban már bizonyult igazság.

Az anya, a számára irt alkalmazási utasítás szerint, melyben csak kilencz lapot kell olvasnia, kezébe adja a négy-éves gyermeknek a játékot; ez kezd vele játszani, iránta csökkenthetlen szeretetet és kedvet kap, önként foglalkozik, tartós időtöltése van, s minden illetlenségtől, melyet különben az unalom szül, annyira elvonja, miszerint alig venni észre, hogy gyermek van a házban, — és legfőleg 6t hónap alatt — olvas a gyermek derekasan — s alig tudni, honnan eredt az, — a gyermek gondolkodik, kénytetés nélkül, teljes gyermekiségében szellemileg fölébresztve, mi az illetlen magaviseletet csaknem lehetleníteni. E játék értékét már is sok anya megismeré s méltányolá, élvezvén immár a ráfordított csekély fáradság jutalmát.

A bel- és külföldi nyilvános lapok igen kedvezőleg szólottak a játékról; azért anyák, kik gyermekeiket szeretitek, ne késsetek azt megszerezni! A jó siker nem marad el.

Ára 48 kr. — A szebb kiadásé 1 ft. 30 kr.

Néklülőzhetlen játék

6000 példány nyolcz hónap alatt!

88 Geibel Armin, 1-3

pesti könyvtárosnál és minden hiteles könyvkereskedésben kapható:

SZEMÉLYES OLTALOM.**Orvosi tanácsadó**

nemzörések minden betegségekben, gyakorlati észrevételekkel és ennek gyógyítása.

40 felvilágosító bonczani ábrával ára 2 pengő forint.

Postával bérmentesen 2 ft. 20 kr.

82 HARTMANN LIPÓTTÓL 1-3

Nagy-Kanizsán

megjelent, s kapható nála és minden hiteles könyvkereskedésben:

Gyakorlati módszer

német nyelvnek

gyors, könnyű s alapos megtanulására

Ahn-Seidenstücker

tanmódja szerint,

nyelvtani jegyzetekkel, iskolák, magántanítók s öntanulók számára.

MÁSODIK FOLYAM.

Ára, színes borítékba fűzve 1 ft. pp.

Iskolák számára, nálam készpénz fizetése mellett rendelésre 10 példányra egy-egy ingyen-példánnyal szolgálók.

80 Több ezer példányba nyomtatott 1-2

1855-diki

Nagy Képes Naptáram-ba

mindennemű kereskedelmi, iparmű, gazdasági, irodalmi, művészeti s egyéb hirdetőanyagok jutányos díjért szeptember 12-éig fölveszek, mi a hirdetőkre nézve, a mennyiben a kalendárium egész éven át kézen forog, igen nagy előnyvel bír. — Szerkesztői hivatalom: Kerepesi ut, 1. sz. alatt, a nemzeti színház társaságában, 1. emelet 1. ajtó.

Vahot Imre.

76 A KARTHIAUSI 2-0

irta

báró Eötvös József.

Harmadik javított kiadás, 4 részben csak 2 ft. pengő.

Ezen klasszikus és ritka olesóságú regény 3-dik kiadásának fenmaradt csekély számú példányait átvevén, a megrendeléseket hozzáim kérem intézni.

Pesten, Kristóftér

Geibel Armin,
könyvtáros.

94 CSÓD 1-2

kántori állomásokra.

A szentesi reform. gyülekezetben két kántori állomás betöltendő; nevezetesen: 1. Rendes kántori állomás, melyhez van köve évi fizetése 450 pengő forint folyó pénzben, a városi tanácsdól természetiekben adni szokott némi fizetés-pótlék, szabad lakhely, és a szokott temetési díjak. 2. Állandó segéd-kántori állomás, melynek évi fizetése 250 pengő forint folyó pénzben, és a szokott temetési díjak. A temetési szolgálat pedig aként loend felosztva, hogy abból, és annak díjából a

rendes kántort mintegy kétharmad rész, a segédet egyharmad rész illeti, mindenik maga vevén fel a díjt saját szolgálatától.

Kötelességek loend a szokott kántori teendőkön kívül, hetenként mintegy 10 órán, az iskolákban a szabályszerű éneklés-tanítás. A rendes kántortól különösen megkivántatik, hogy orgonázásban is jártassággal bírjon, hogy lehető esetben orgonistai szolgálatot is végezhesen, s külön díjért zenében is oktatást adhasson.

Kik ezen állomásokat elnyerni ohajtják, szükség hogy nyilvános próbatételre bizonyítványikkal ellátva megjelenjenek. Az öszves és végső próbatétel, s a választás napja folyó évi october 8-ika loend. Addig is azonban bármely vasárnap délelőtte használható a próbatételre.

Kelt szeptember 3. 1854.

A szentesi ref. gyülekezet presbyteriumából.

87 Debreczeni könyvtáros 1-3

CSÁTHY LAJOS

könyvkereskedésében és a kiadónál találhatók:

Rajzolás és építés tudományának nyilvános oktatója, hites mérnök

Beregszászi Pálnak

rajzolás és építés tudományáról irt munkái.

1. Ácsi munkálatok, a fedelek ismérőteről és rajzolásáról 76 rajztáblával, fűzve az ára 6 pft.

2. Az épületekre teendő költségek számbavétele, négyeseg és köbmértékekre kiszámítása, s az épületeknek erős és alkalmas lakássá tételéről való értekezés, 4 rajztáblával, bekötve 2 ft. 12 kr. pp.

3. A mérnöki rajzolás kezdete, 5 rajztáblával, bekötve 1 ft. 12 kr. pp.

4. A szabad-kézeli rajzolás kezdete, 20 rajztáblával, fűzve 1 ft. pp. Ajánlatnak mérnököknek s az építéssel foglalkozó mestereknek és házigazdáknak, ugy szintén ezen tudományokat tanulni és hozzáérteni kívánó egyéneknek.

74 Épen most jelent meg Heckenast 3-3

Gusztávnál Pesten és Edelman**Károly** pesti könyvtárosnál kapható:**A magyar nemzet****TÖRTÉNETE.****JÓKAI MÓRTÓL.**

356 lap, nagy 8-rét.

Fűzve ára 2 forint p. pénzben.

78 Épen most jelent meg 2-3

MEZEI GAZDA

népszerű

gyám- és vezér-könyve,

irta

GALGÓCZI KÁROLY.
IV. kötet.

Tartalma: Gazdasági mútan. Gazdasági építéset. Gazdasági személyzet, család és munkás-rendszer. Gazdasági könyvvitel.

Ez egész munka négy kötetben 24 nagy nyolczad, tömött, de a mellett könnyen olvasható betűvel nyomtatott ívre terjed.

Ára . . . 1 ft. — kr.

postán küldve 1 „ 20 „

Pest, szeptemberben 1854.

Heckenast Gusztáv,
baráttér, kalap- és himzó-utca szögletén 1. sz. a.86 Heckenast Gusztáv 1-3
kiadó könyvtárosnál megjelent s a haza minden könyvtárosai által kapható:**MAGYAR****MYTHOLOGIA.**

Irtá

IPOLYI ARNOLD.

Pest, 1854. Nagy 8-rét, a legtömöttebb nyomtatással öszvesen 660 lap.

Ára fűzve 8 ft. pp.

Perdikkella, Brute, quod tu minime ignoras, quae sit est de natura deorum; quae ad agnitionem aulmi pulcherrima est. Cicero.

Az ember istenekben nyomja ki saját jellemét. Kölcsey.

TARTALOM: Isten. Istenek. Szellemelek. Ördög. Tündérek. Óriák. Hősök. Elemek. Állatok, növények. Égi testek, természeti tűnemények. Világ. Lélek, végzet, átok, üdv. Halál utáni állapot. Varáz. Boszorkány. Papok. Szent helyek, oltárok, bálványok, jelvek: Istentisztelet, áldozat, ünnepek, szertartások. Temetés.Ezek fő szakaszai e párhuzam munkának — írja **Toldy Ferenc** — mely nagyszerű tudományos készüllettel és lángelmű vizsgálattal hozza napfényre a magyar nép ősvallás egész rendszerét, kimutatja annak ezer meg ezer fenmaradt szálait népköltés, példabeszédek, szokásai és babonáiban, folytonos tekintettel azon solidaritásra, mely közte s az új és ó világ valamennyi hitregét közt van, de nem mindig kölcsönzésben, hanem igen is gyakran, sőt alapvonalában mindenütt, a

mindenütt azon egy emberi lélek felsőbb törvényeiben leli eredetét. A philosophiának nincs érdekesebb, az emberiség és műveltség történetének nincs fontosabb tárgya a népek ősvallásai ismereténél; s az új koré a dicsőség, hogy az élő népek mythológiáit ezer forrásból merítve, újra megteremtette. De e percztől fogva nem csak a skandinávok és finnek és németek dicsekedhetnek illyennel: büszkén állíthatjuk Ipolyi Arnoldot e tudomány Columbusai mellé, s munkáját a historiai tudomány nagyszerű fölfedezményei közé. Egy csapással meg vannak czáfolva azon celebritások, kik a keresztesetlen magyart isten, vallás, bölcsészet nélküli emberevő és vérvív vadaknak kiáltozták, s nemzetünknek kivá a műveltségi népek közt azon hely, mely egy illy szellemiséggel bíró népet köztök megillet.

Árverési hirdetmény.

A déva-ványai közbirtokosság részéről ezennel közhírre tetetik, hogy a Békés megyében fekvő déva-ványai közlegelőből — a közbirtokosság által 500 hold 1200 ölével számított föld kihasítván — f. évi sep. 25-ik napján d. e. 10 órakor a helyszínen közárverés útján, ha kivántatik kissébb tagokban is, készpénz fizetés mellett el fog adatni. — A földnek holdja 45 pfton kiküldetni, s a legtöbbet ígérőnek azonnal birtokába fog bocsájtatni. Pest, szeptember 1. 1854.

Halasy Kázmér,

ugy is mint a közbirtokosság meghatalmazottja.

85 1-3

Tanuló gyermekek

figyelmes és gondos ellátás mellett illendő feltételek alatt kosztba és szállásra felvétetnek, Pesten újvilág-utca. 6. sz. a., 2-dik emelet, 27-dik ajtó sz. a. 84 1-3